

Л. Г. Пономаренко, А. О. Бессараб, Н. І. Зикун

СТРУКТУРА Й ЗМІСТ САЙТІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З ПОГЛЯДУ РЕДАКТОРА

Методологія дослідження. Основними загальнонауковими методами, використаними в цій статті, є описовий, порівняльний, аналізу та синтезу. Також використано такі емпіричні методи: метод суцільного відбору (для виділення найбільш використовуваних сайтів з української мови), кількісний метод контент-аналізу з елементами якісного (для характеристики структурних елементів цих сайтів), метод моделювання (для створення теоретичної моделі сучасного сайту з української мови).

Результати. У статті виділено десять найбільш використовуваних електронних сайтів з української мови, які аранжовано, схарактеризовано за обов'язковими структурними компонентами. Особливу увагу акцентовано на тому, що їх основою мають бути довідково-інформаційні матеріали з основних розділів української мови як навчального предмета. За характером довідково-інформаційні матеріали виділено такі види сайтів з української мови: 1) спеціалізовані мовні сайти; 2) вузькоспеціалізовані сайти, присвячені певному проєкту з української мови; 3) комплексні електронні сайти, що містять як довідково-інформаційні мовні матеріали, так і мовні проєкти.

Новизна. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що запропоновано теоретичну модель сучасного сайту з української мови та з'ясовано, що найбільше відповідає цій моделі сайт «Мова – ДНК нації».

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані під час планування та розробки сайтів, присвячених мовним питанням загалом та українській мові зокрема, а також у навчальному процесі.

Ключові слова: сайт з української мови, структура сайту, довідково-інформаційні матеріали, блог, тренажер.

I. Вступ

На сьогодні в інтернеті функціонує значна кількість різних за якістю, структурою, функціями, тематикою, призначенням сайтів. Частина з них присвячена українській мові, зокрема різним її розділам: від фонетики й орфоєпії до синтаксису й пунктуації. Особливе місце серед змістового наповнення цих сайтів відведено культурі мови, що можна пояснити двома причинами: по-перше, як усне, так і писемне мовлення сучасного українця суттєво потерпає від паралельного чи навіть панівного функціонування російської мови; по-друге, з огляду на цей чинник цілком логічно виникає потреба пересвідчитися в правильному чи хибному вживанні тієї чи іншої лексики, словформи, стійкого вислову, а найшвидше й найлегше це зробити за допомогою пошуковика та відповідного онлайн-ресурсу.

Проте, як відомо, у цій глобальній мережевій «скрині» досить багато неякісних матеріалів, з якими потрібно бути досить обережними. Тобто користувач у пошуках правильної й точної відповіді на нагальне мовне питання може натрапити на неправильну чи некоректну інформацію, тому необхідно з'ясувати, які ж сайти з української мови є найбільш якісні та використовувані, а також схарактеризувати їхні структурні особливості, які сприяють чи не сприяють зручності користування.

Окремі аспекти створення та функціонування сайтів розглянуто в працях, присвячених, зокрема, електронним виданням. Теоретичні й практичні аспекти дослідження електронних видань розкрито в розвідках таких науковців, як: В. Голобородько [2], Л. Дмитрів [3], А. Михайлова [8], М. Опалев [2], Н. Фіголь [19], С. Фіялка [20] та ін. Серед наукових розвідок про електронні видання варто відзначити публікацію Л. Дмитрів, яка акцентує увагу на ролі редактора сайту [3]. У статті Н. Фіголь ідеться про ринок електронних видань України, окреслено основні його проблеми, зокрема, відсутність чітких вимог до створення та оформлення електронних видань, брак уніфікації, стандартизації, коли фактично кожне видавництво встановлює свої норми, вимоги, постає перед дилемою, як класифікувати та подати таке видання [17, с. 244]. Принципи організації електронних навчальних видань розглянуто в статті С. Фіялки [20]. Аналіз композиції та змістового наповнення інтернет-видань для вчителів української мови провела А. Михайлова [8]. Вимоги до електронних видань закріплені у відповідних положеннях [13] та стандартах [4].

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена як практичними потребами, так і браком відповідних наукових розвідок про сайти з української мови як про об'єкт наукового дослідження, крім нашої попередньої спроби їх класифікації [14]. Водночас останнім часом спостерігається

посилене прагнення українців до вдосконалення своїх знань з рідної мови, а зорієнтуватися в морі інформації, представленої в інтернет-просторі, як свідомим громадянам, так і учасникам навчального процесу самостійно не завжди під силу.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Мета дослідження – розкрити особливості структури сайтів з української мови з погляду редактора

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких завдань: виділити найбільш використовувані сайти з української мови та ранжувати їх; проаналізувати відібрані сайти з української мови за структурними критеріями; створити ідеальну структурну модель сучасного сайту з української мови.

Для досягнення мети дослідження й ефективного розв'язання поставлених завдань використано *загальнонаукові* (описовий та порівняльний, аналізу й синтезу) та *емпіричні методи* (метод суцільного відбору – для виділення найбільш використовуваних сайтів з української мови та їх ранжування; кількісний метод контент-аналізу з елементами якісного – для характеристики їх структурних елементів, метод моделювання – для створення теоретичної моделі сучасного сайту з української мови).

III. Результати

Для досягнення поставленої мети та виконання завдань дослідження нами був проведений суцільний відбір сайтів з української мови в пошуковій системі «Google» за запитом «Сайт з української мови», у результаті чого визначено перші десять найбільш використовуваних сайтів, які ми далі проаналізуємо за такими основними структурними елементами: основне призначення (місія), автори (розробники), наявність і вид меню, довідково-інформаційні матеріали, тренажер (вправи чи тести онлайн), блог (новини, статті тощо). Крім того, визначатимемо й даватимемо характеристику виду структури кожного відібраного сайту з української мови.

1. «Мова – ДНК нації» [9].

Основна місія. Це досить професійний, сучасний та порівняно молодий сайт, творці якого широко окреслюють свою цільову аудиторію таким чином: «Освітній проект для тих, хто хоче вдосконалити свої знання української мови» [9]. Уже з головної сторінки стає зрозумілим, що його ініціатори працюють як для дорослої, так і для дитячої аудиторії. Про останнє свідчить власний анімаційний «герой» цього інтернет-видання – Лепетун, з яким відзнята низка тематичних мультфільмів багатую й добірною українською мовою (11 й остання серія датована 01.09.2018).

Розробники. Цей сайт створений колективом з п'яти авторів, серед яких: засновниця проекту, автор текстів і вправ, PR-менеджер Н. Клименко, арт-директор, ілюстратор П. Мельник-Крисаченко, програміст О. Клименко, розробник крос-платформених мобільних застосунків В. Благодір, розробник ідей для зображень і вправ І. Іванова [9].

Вид структури сайту – плоска, містить шість пунктів меню, а також пошукове віконце. Перший пункт меню «Бібліотека» має ще одну плоску структуру з горизонтальним меню, зокрема з такими пунктами: всі, антисуржик, синоніми, пароніми, наголос, фразеологізми, орфографія, цитати про мову загалом та українську мову зокрема, а також матеріали для дітей – колядки, щедрівки, фразу для запам'ятовування кольорів веселки; інше.

Головна сторінка охоплює такі пункти горизонтального меню:

- вправи (наголос, фразеологізми, антисуржик, орфографія, пароніми);
- блог (новини та інші статті);
- диктанти (можна потренуватися в написанні диктантів);
- перевірка (можна поставити текст, який програма перевірить на орфографічні та лексичні помилки);

– про нас (фото членів авторського колективу).

Головна сторінка також містить останній мультфільм, останній запис у блозі та останню вправу, подані у вигляді інфографічних засобів. При цьому в сайтбарі ліворуч є такі постійні елементи: «Вхід», «Зареєструватися», «Про Лепетуна й смаколики», «Допомога проекту», а також «Завантажити» та «Ми в соцмережах».

Визначальна риса цього сайту – використання інфографіки замість текстів і навіть замість назв розділів; власний анімаційний «герой» – Лепетун; а також 11 мультфільмів з відомим уже героєм – Лепетуном.

Довідково-інформаційні матеріали. Мовні розділи – перевага надається лексиці (синоніми, пароніми), фразеології, наголошуванню, орфографії, культурі мови (антисуржик). Крім того, подані матеріали для дітей (скоромовки, календарні пісні, зокрема колядки й щедрівки), цитати відомих людей про мову.

Тренажер. Сайт дає можливість вправлятися у виробленні вмінь та навичок з названих розділів мовознавства («Вправи»), писати диктанти («Диктанти»), а також перевіряти текст на наявність орфографічних, граматичних і лексичних помилок («Перевірка»).

Блог. Статті про день народження Лепетуна, а також про виникнення мультіплікаційного серіалу за його участю.

Варто також відзначити, що сайт «Мова – ДНК нації» досить вирізняється на тлі інших за способом подання матеріалу – ми маємо оригінальну інфографіку з героєм Лепетуном. В умовах сьогоденного перенасиченого інформацією суспільства такий візуальний спосіб подання матеріалу добре запам'ятовується.

Отже, до переваг структури сайту належать такі: сторінка з інформацією про розробників; плоска структура з подвійним горизонтальним меню в розділі «Бібліотека»; інфографіка з власним «героєм» Лепетуном як основа сайту; значний за обсягом мовний матеріал; матеріали для дітей; власні мультфільми з Лепетуном (11), добрий тренажер для вироблення мовних навичок загалом та відпрацювання орфографічних та пунктуаційних правил зокрема.

Недоліки сайту – регулярно не оновлюється, зокрема не ведеться блог (немає записів, датованих 2019 р.), хоча досі регулярно бачимо нові повідомлення на однойменній сторінці у Facebook [10].

2. «Офіційний сайт української мови» [12].

Структура сайту – деревоподібна, що містить сім пунктів горизонтального меню, з яких п'ять розгортається вертикально.

Довідково-інформаційні матеріали починаються із чинного правопису, щоправда, ця інформація була актуальною до червня 2019 р. Нині чинною є нова редакція Українського правопису, розроблена Українською національною комісією з питань правопису та затверджена Постановою № 437 Кабінету Міністрів України від 22 червня 2019 р. [15]. Крім того, тут міститься правопис 2007 р. та клясичний правопис.

У кожному підрозділі теми оформлені в окремих активних вікнах, що відкриваються. У підрозділі «Клясичний правопис» наведений короткий енциклопедичний опис цього правопису. Розділ «Про мову» містить такі підрозділи: «Україна», «Історія мови», «Державна мова», «Діалекти». Перші три підрозділи мають короткий вступ на кілька речень, окрім підрозділу «Діалекти». Матеріали про Україну містять необхідні ілюстрації, наприклад, на сторінці «Булава Президента України» є фото цієї булави.

Розділ «Корисне» містить такі підрозділи: «Підручники», «Презентації», «Відеоуроки», «Словник синонімів», перевірка орфографії. У цьому розділі другий підрозділ містить посилання на презентації, які не працюють; у другому підрозділі – посилання на відеоуроки А. Васяновича та О. Мерявчика, проте їх незначна кількість (загалом дві сторінки) і незрозумілий принцип їх відбору. У підрозділі «Підручники» подані лише шкільні підручники з української мови різних авторів, які можна завантажити. «Словник синонімів» містить активне віконце на кожну статтю, проте синоніми подаються без прикладів у реченнях.

На наш погляд, словник синонімів на цьому сайті маловідомий користувачам, оскільки в інтернеті є окремо викладений «Словник синонімів української мови» з прикладами, який більш легкий і доступний у пошуку.

Розділ «Культура» містить такі підрозділи: «Колядки» (2 стор.), «Щедрівки» (1 стор.), «Веснянки» (1 стор.). У цих підрозділах також подане визначення кожного з наведених видів календарних пісень.

Блог. Цей розділ містить такі підрозділи: «Вчитель вчителю», «Вчитель батькам», «Вчитель учню». За кількісними показниками це найменш розроблений розділ сайту, оскільки в кожному підрозділі знаходиться лише по 2–3 матеріали, призначені для обраної цільової аудиторії.

Отже, перевагою «Офіційного сайту української мови» є зручне горизонтальне меню, деревоподібна структура, значний обсяг мовного матеріалу, зокрема довідково-інформаційну інформацію про історію мови, її діалекти, державну мову. Недоліки сайту: невідоме авторство, застарілий дизайн, відсутність оновлень та нових записів у блозі (немає записів, датованих 2019 р.), а також немає жодних натяків на нову редакцію Українського правопису, затверджену 2019 р.

3. Сайт з української мови «Словотвір» [17].

Основна місія. Сайт є «Майданчиком для перекладів запозичених слів», про що й зазначено на головній сторінці [17]. Крім того, вказано, що цей проєкт є повністю некомерційним і «живиться виключно ентузіазмом людей, які над ним працюють», що означає відсутність реклами та збору спонсорських коштів.

Розробники. Цей сайт створений колективом із чотирьох ентузіастів, зокрема: концепція М. Свистуна, програмування Л. Лукомського, дизайн Р. Запотічного, науковий супровід Р. Ціхоцького [17]. Крім того, на сторінці команди прописані найменування людей та організацій, яким вдячні автори сайту.

Вид структури сайту – плоска, з двома пунктами горизонтального меню «Покажчик слів» та «Про проєкт», а також кнопки «Увійти через Facebook».

Головна сторінка містить перелік останніх слів, інфографіку розділів «Покажчик слів», «Популярні слова», «Останні події» і «Тижневик».

Довідково-інформаційні матеріали. Є «Абетковий покажчик» із зазначенням кількості слів на кожну літеру, наприклад, А (300), Б (239), а також вкінці «равлик» @ (64) та «Згадки про нас» з чотирма посиланнями на відповідні матеріали.

Внизу головної сторінки подані в чотири стовпчики такі розділи:

- «Покажчик», «Потребують уваги», «Популярні слова», «Останні події», «Толока»;
- «Останні слова», «Останні переклади», «Тижневик», «Кращі користувачі»;
- «Про проект», «Правила», «Команда», «Підтримка»;
- «Згадки про нас», «Набір для преси», «Політика приватності» [17].

Також унизу ліворуч є кнопки популярних соціальних мереж.

Отже, перевагами цього сайту є інформація про команду з іменами й родом діяльності, але без фотографій; наявність алфавітного покажчика на головній сторінці, що покращує навігацію; значна за обсягом інформація про цей проект. Недоліком сайту є те, що основні розділи знаходяться внизу головної сторінки. Цей сайт поєднує в собі ознаки сайту-візитівки, який представляє проект, та сайту-майданчика для практичної діяльності користувачів.

4. «Тренажер з правопису української мови» – цей сайт «поєднує теоретичні положення й практичні завдання, що сприяє засвоєнню граматики української мови і вдосконаленню правописних навичок. Навчальні матеріали додатково містять різноманітну пізнавальну інформацію» [18]. Одним з результативних функціональних орієнтирів сайту для користувачів є підготовка до ЗНО, яку забезпечують завдання, відповіді та інтерактивні тести онлайн.

Основна місія передана Шевченковими словами «Пізнавайте, вчіться, розвивайтесь!» Крім того, поруч з портретом молодого Тараса Шевченка подано такі поетичні рядки: «Ну що б, здавалося, слова... Слова та голос – більш нічого. А серце б'ється – ожива, Як їх почує!..»

Мету використання «Тренажеру з правопису української мови» окреслено за допомогою чотирьох завдань: «Регулярно займаючись на тренажері, *перевіряйте* свої знання, *вивчайте і повторюйте* правила, *вдосконалюйте* навички спілкування, *піднімайте* свій освітній рівень» [18].

Далі описані особливості роботи «Тренажера», зокрема: яким чином зрозуміти, що відповідь правильна; як реагує програма на помилкову відповідь; які є допоміжні матеріали у випадку, коли завдання складне й потрібно повторити відповідне правило українського правопису. Також у цій інструкції зазначено, що кількість спроб для виконання кожного завдання не обмежена та що навчальні завдання поєднані в певні блоки. А також, що сайт-тренажер постійно поповнюється новими завданнями. Одразу після цих вказівок для знайомства з тренажером запропоновано виконати типове завдання у вигляді навчальної картки з трьома кнопками: «Перевірити», «Цікаво» та «Підказка» [18].

Довідково-інформаційні матеріали. Далі у вигляді блок-схеми подані правописні теми, поділені за розділами мовознавства, зокрема: «Фонетика і правопис», «Лексика», «Морфологія і правопис», «Синтаксис і пунктуація».

Наступним іде блок «Як ми говоримо», побудований на основі однойменної праці Б. Антоненка-Давидовича та присвячений чистоті української мови. У пошуках найкращого мовного еквівалента автор звертається до прикладів з класичної й сучасної літератури, фольклору та живого народного мовлення, розмірковує про багатющу скарбницю мовної спадщини українського народу. І підбірка вправ підготовлена за порадами Б. Антоненка-Давидовича, які він дає у своїй книжці, оздоблена ілюстративно, проте недопрацюванням вважаємо відсутність підписів до ілюстрацій, вказівок на їхні джерела.

Наступний блок – «Мовна норма», де подане визначення цього поняття та розкриті чотири мовні теми; у середині запропоновані вправи.

Останній розділ – «Новини сайту, побажання і зауваження», у якій є кнопки сторінки в соціальній мережі «Facebook» та каналу на платформі «You tube», а також коментарі.

Отже, перевагами сайту «Тренажер з правопису української мови» є його практичний характер та довідково-інформаційна цінність поданого мовного матеріалу з правопису української мови. Адже перед тим, як виконати вправу, можна прочитати відповідний теоретичний матеріал, поданий у вигляді таблиці з правилами, до того ж до деяких уроків запропоновано відеоуроки відповідної тематики.

Недоліками цього сайту є вважаємо такі: відсутність меню, будь-якої інформації про автора (з відеоуроків зрозуміло, що автором чи одним із співавторів є людина), а також усі розділи викладені на головній сторінці, довжина якої дорівнює кільком екранам. По суті, перед нами сайт-візитівка з переважаною головною сторінкою. Також, на наш погляд, довідково-інформаційний матеріал у таблицях варто було б частково дещо спростити. Крім того, вхід на сайт не передбачає реєстрації для виконання завдань, що можна вважати як недоліком для автора сайту, так і перевагою для користувача.

5. «Лінгвістичний портал. “Мова. Info”» [7].

Вид структури сайту – плоска. Сайт має два горизонтальні **меню**: розділи з підписами та у вигляді інфографіки з підписами. Цікаво, що ці дві паралельні горизонтальні структури мають спільний розділ – словники з однаковим внутрішнім наповненням.

Довідково-інформаційні матеріали. Верхнє горизонтальне меню містить такі розділи: «Транслітерація» з можливістю вставляти у віконце текст для виконання транслітерування;

«Словники» з 19 словниками, між якими простежуються тісні взаємозв'язки; «Проекти» із сімома проектами, які проведені в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка; «Читальна зала» з трьома підрозділами – «Українські публікації», «Зарубіжні джерела» та «Статті» із значним обсягом зазначених публікацій; «Посилання» з чотирма підрозділами – «Українська мова», «Словники», «Для маленьких мовців» та «Культурні центри та інститути», наведені посилання на відповідні інтернет-ресурси.

У другому горизонтальному меню подані за допомогою інфографіки такі розділи: «Корпус української мови», «Словники» (ідентичний до попереднього), «Довідка» (записи звертань користувачів щодо різних мовних аспектів), «Правопис» (відсилає на сторінку «Український правопис») та «Підручник» (міститься електронний підручник з української мови (тести), розроблений викладачами Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка; для проходження тестів потрібно зареєструватися).

Отже, переваги сайту «Лінгвістичний портал. "Мова.Info"» – плоска структура, щоправда, не зрозумілою залишається доцільність використання двох горизонтальних меню, які до того ж мають спільний компонент; значний обсяг інформації як з різних розділів мовознавства, так і наукових статей про мовні явища й поняття; значна кількість словників.

Недоліки цього сайту – незручне користування потрібним матеріалом, оскільки він досить «глибоко» розташований: потрібно зробити кілька натисків, щоб «дістатися» до необхідного; дуже стисла головна сторінка, яка містить лише два розглянутих вище горизонтальних меню.

6. «Експрес-уроки Олександра Авраменка» містяться на «Сайті Олександра Авраменка» [16].

Вид структури сайту – деревоподібна.

Довідково-інформаційні матеріали. Три з п'яти пунктів горизонтального меню «розгортаються» таким чином:

1) до розділу «Нормативна база» входять підрозділи «Державна підсумкова атестація», «Державний стандарт освіти», «Концепція мовно-літературної освіти», «Навчальні програми», «Методичні рекомендації», «Листи МОН України», «Календарно-тематичні плани», у яких містяться відповідні документи чи посилання на них, окрім порожнього підрозділу «Листи МОН України»;

2) до розділу «Підручники й посібники» належать підрозділи «Підручники» (запропоновані для продажу шкільні підручники з української мови та літератури, обсяг – на 1 стор.), «Посібники» (запропоновані для продажу різні посібники з української мови та літератури, обсяг – на 3 стор.) та «Мультимедійні посібники» (порожній підрозділ);

3) розділ «Теле- й радіоуроки» має підрозділи «Експрес-урок української» (містяться посилання на 289 експрес-уроків, розміщених на 29 сторінках), «Радіопередача "Загадки мови"» (містяться посилання на 99 радіопередач, розташованих на 5 сторінках), «Аудіодиктанти» (містяться посилання на 35 аудіодиктантів, розташованих на 10 сторінках), «Інтерв'ю» (містяться посилання на 12 інтерв'ю, розташованих на 2 сторінках).

На головній сторінці «Сайту Олександра Авраменка» є такі компоненти:

– рухлива «лінійка» вгорі, що складається зі слайдів: «Про автора», «Про сучасну українську мову по-сучасному!» та «Підготовка до ЗНО 2018», – кожен з яких містить коротку інформацію та фото відповідного суб'єкта / об'єкта;

– угорі праворуч розташований банер з двома віконцями, що містять активні віконця «Підготовка до ЗНО» (з описом «Матеріали для підготовки до незалежного оцінювання 2018 року», далі перехід на сторінку, де запропоновано придбати посібники для підготовки до ЗНО) та «Словники» (з описом «Словник укладено великим колективом науковців за україномовною літературою», далі перехід на сторінку з гіперпосиланнями на найбільші словники української мови, що містяться в загальному доступі в Інтернеті);

– ліворуч вертикально розташовані три банери – «Райдер Олександра Авраменка», «Календар» та «Популярні статті» (перелік 10 статей) – з активними гіперпосиланнями на відповідні матеріали;

– праворуч вертикально розташоване пошукове вікно по сайту та два банери: «Опитування» (користувачем запропоновано обрати одну з відповідей на поставлене запитання) та «Погода».

– посередині – змінювана частина сайту, де подано відповідні матеріали.

Внизу сайту додано активний перелік розділів, що містяться на сайті. Так, додані розділи «Про мене», а також замінено «Контакти» з верхнього меню на «Зворотний зв'язок», кнопки «Facebook», «YouTube» та «Wikipedia» з активними гіперпосиланнями на сторінки автора чи про автора.

Отже, «Сайт Олександра Авраменка» має такі переваги: сучасний дизайн, зручна навігація, деревоподібна структура, значна кількість як нормативних матеріалів, так і власних аудіо- та відеоуроків для підготовки до ЗНО, а також пропозицій придбати відповідну методичну літературу. Це сайт-візитівка, створений для чітко окресленої цільової аудиторії, – охочих складати ЗНО. Недоліками сайту є деякі порожні підрозділи («Листи МОН України», «Мультимедійні посібни-

ки)), а також недогляд в оновлюванні – на головній сторінці йдеться про матеріали підготовки до ЗНО 2018 р.

7. «Лайфхаки з української мови» – це онлайн-курс з української мови [6].

Розробники. Це авторський курс І. Хворостяного, створений за підтримки ГС «Освіторія» та «EdEra». У 2017 р. безкоштовний онлайн-курс «Лайфхаки з української мови» рекомендований Міністерством освіти і науки для використання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Головна сторінка містить віконця «Зареєструватися» та «Увійти», в основній частині – 1) коротка анотація; 2) програма курсу та детальна інформація; 3) «Що на вас чекає?» (зразок відеоуроку, робочого аркуша на фото та супроводжуючого онлайн-конспекту до уроку); 4) довідка про лектора курсу; 5) відеорекомендація цього курсу його лектором; 6) організації-розробники – «EdEra» та «Освіторія» з власними логотипами; 7) інформаційні партнери – «Території твого розвитку» та «Історії України всім» з відповідними логотипами.

Справа у вигляді банеру подана коротка інформація: «Онлайн-курс у цифрах», «Дата початку курсу», «Сертифікат» та кнопки соцмереж для того, щоб користувач міг поділитися цією інформацією з віртуальними друзями.

Отже, перевагами цього сайту є плоска структура, необхідна інформація про курс, що міститься на головній сторінці обсягом у кілька екранів. Тож перед нами сайт-візитівка, який презентує цей безкоштовний онлайн-курс. Недоліком сайту вважаємо відсутність горизонтального меню, а відповідно, і плоскої структури сайту, що структурувало б подану на головній сторінці інформацію.

8. Сайт проєкту «Мовомарафон» [11].

Основна місія. Одразу під назвою вгорі сторінки міститься таке гасло: «Переходь на українську – стань незалежним!»

Вид структури сайту – плоска, верхнє горизонтальне меню містить такі пункти: «Завдання», «Новини», «Відео», «Про проєкт», «Підтримати», «Організатори», «Партнери» та «Історія». Разом з головною сторінкою виходить аж дев'ять пунктів меню в лінійці, хоча за нормами рекомендовано найбільше сім таких пунктів.

Головна сторінка цього сайту містить проморолик з назвою марафону на по-дизайнерськи оформленому тлі, кнопку «Зареєструватися», лінійно розташовані сім логотипів спонсорів, анонс проєкту під назвою «Про проєкт» та «Останні новини» з двома статтями.

Отже, це сайт-візитівка проєкту «Мовомарафон 25», проведеного 2016 р. до 25-річчя незалежності Української держави. Переваги сайту – проморолик на головній сторінці, заповнені всі сторінки сайту, логотип проєкту, організатори, партнери, історія заходу. Недоліком цього сайту є задовге горизонтальне меню (використано 9 пунктів), а також те, що це разова подія, яка відбулася майже три роки тому й далі матеріали цього сайту є маловикористовуваними. Проте сам сайт є зразком якісного сайту-візитівки з добре продуманими PR-складниками.

9. «Блог професора Пономарева» [1] має вигляд сторінки на сайті BBC, на якій розміщені назви та анонси останніх десяти статей шановного професора О. Пономарева. Найновіша стаття тут датована 15 листопада 2016 р. Далі статті регулярно виходять під дещо видозміненою назвою «Блог Пономарева».

З огляду на те, що це сторінка сайту BBC, її структурні особливості ми не розглядаємо.

10. «Завдання з української мови» містяться на сайті «Learning.ua» в розділі «Українська мова». Як зазначено в розділі «Про проєкт», «Learning.ua» – це «перша освітня платформа, де процес навчання відбувається за сценарієм дітей, а результат перевершує сподівання батьків» [5].

Основна місія окреслена досить широко: «змінити застарілу систему освіти на сучасну, що йде в ногу з часом», оскільки «настав час для інтерактивного навчання, яке активізує природну допитливість і підтримує впевненість дитини у своїх силах та успіхах» [5].

Розробники – група фахівців-педагогів на чолі з редактором сайту.

Вид структури сайту – плоска, з двома горизонтальними меню. Верхнє меню має розділи, серед яких і «Українська мова». Нижнє меню – віковий розподіл матеріалу, зокрема для дітей дошкільного віку (малюків та дошкільнят), а також для школярів від першого до шостого класів.

На сторінці «Завдання з української мови» за цими віковими категоріями містяться по 9–10 типів завдань, розподілених за темами та можливість переглянути загальну кількість завдань.

Отже, аналізований сайт є сайтом-тренажером із значною кількістю завдань для дітей дошкільного віку, а також молодшого і середнього шкільного віку. Перевага сайту – плоска структура, а також навчальний матеріал, що відповідає педагогічним та методичним вимогам і віковим особливостям дітей. Недолік сторінки «Завдання з української мови» сайту «Learning.ua» – опис кожного завдання знаходиться не на першому екрані, а на другому, тому його складно помітити. Завдання якісні, але доступ практично до всіх завдань є платний, а для так званого «стандартного» практично всі завдання знаходяться «під замком».

Описані структурні особливості сайтів з української мови відображено в табл. 1.

Таблиця 1

Структурні характеристики сайтів з української мови

Сайти	Вид структури	Меню	Автор/Розробники	Основна місія	Довідкова інформація	Тренажер	Блог/новини
Мова – ДНК нації	плоска	1 (2)	+	+	+	+	+
Офіційний сайт української мови	деревоподібна	1	-	-	+	-	+
Словотвір	плоска	2	+	+	+	-	-
Тренажер з правопису української мови	-	-	-	+	+	+	-
Лінгвістичний портал «Mova.info»	плоска	2	-	-	+	-	-
Сайт Олександра Авраменка	деревоподібна	1	+	+	+	-	+
Лайфхаки з української мови	-	-	+	-	-	+	-
Мовомарафон 25	плоска	1	+	+	+	-	+
Блог Олександра Пономарева	плоска	1	+	-	+	-	-
Завдання з української мови	плоска	2	+	-	+	+	-

За критерієм «Вид структури сайту» з проаналізованих 10 сайтів переважає плоска структура, яку мають шість сайтів із восьми, тобто 75%, два сайти (25%) мають більш розлогу деревоподібну структуру. За критерієм «Меню сайту» вісім сайтів (80%) мають одне чи два горизонтальних меню. Лише два сайти-візитівки (20%) меню не мають, хоча для покращення навігації сайтів варто було б їх зробити. За критерієм «Автор/розробники» сім сайтів (70%) мають автора чи колектив розробників і лише три сайти (30%) є «безіменні». На сьогодні це є показником непрофесіоналізму, адже кожен проєкт має свого натхненника. Водночас авторські проєкти користуються більшим рівнем довіри й авторитетності. За критерієм «Основна місія» лише половина (50%) сайтів мають прописане основне завдання проєкту, для якого воно створене. Хоча за правилами PR основна місія повинна бути прописана в кожній організації, фірми, закладу. За критерієм «Довідково-інформаційні матеріали» всі сайти мають цю інформацію, щоправда різнорідну. За критерієм «Тренажер» онлайн-вправи мають лише три сайти, що становить лише 30%. За критерієм «Блог/новини» виділено лише чотири сайти, які мають свої блоги, проте на момент проведення аналізу жоден з них регулярно не оновлювався.

IV. Висновки

З метою проведення аналізу нами відібрані та ранжовані сайти з української мови від найбільш до найменш використовуваних та рекомендованих: «Мова – ДНК нації» (5 разів), «Офіційний сайт української мови», «Словотвір», «Тренажер з правопису української мови», лінгвістичний портал «Mova.info», «Експрес-уроки Олександра Авраменка», «Лінгвістичний портал «Mova.info»», «Блог професора Пономарева», «Завдання з української мови».

Серед обов'язкових структурних компонентів саме сайтів з української мови основною цінністю є довідково-інформаційні мовні матеріали, які мають бути своєрідними аналогами довідників та навчальних посібників з української мови. Проте частина проаналізованих сайтів таких матеріалів не мають, а містять інформацію про мовні проєкти. З огляду на це нами виділені такі види електронних видань з української мови: 1) спеціалізовані мовні сайти, наповнені довідковою інформацією з різних розділів української мови як навчального предмета («Офіційний сайт української мови», «Лінгвістичний портал «Mova.info»», «Блог Олександра Пономарева»); 2) вузько-спеціалізовані сайти, присвячені певному проєкту з української мови («Словотвір», «Лайфхаки з української мови» «Мовомарафон», «Завдання з української»); 3) комплексні сайти, що містять як довідково-інформаційні мовні матеріали, так і мовні проєкти («Мова – ДНК нації», «Тренажер з правопису української мови», «Сайт Олександра Авраменка»).

Крім того, кількісний аналіз сайтів з української мови дав такі результати наявності основних складників: меню мають 80% сайтів, авторів чи розробників – 70%, зручну в користуванні плоску структуру – 60%, основну місію – 50%, блоги – 40%.

На основі проведеного дослідження встановлено, що ідеальна структурна модель сучасного сайту з української мови повинна мати такі обов'язкові структурні компоненти: *плоску* структуру сайту, зручне *меню* (горизонтальне чи вертикальне, одне чи два); інформацію про *автора* чи *групу розробників* з їхніми світлинами; чітко окреслену *основну місію*, що повинна міститися на головній сторінці; *довідково-інформаційні матеріали* з різних розділів мови, які мають бути найбільш значні за обсягом, доступні для розуміння пересічного користувача та зручні для користувацького пошуку; *тренажер* (онлайн-вправи для вироблення відповідних умінь та навичок, тести для перевірки набутих знань), *блог* (новини) про останні події або статті на популярні теми сайту.

У межах статті не висвітлено всіх аспектів порушеної теми, що визначає перспективи подальших досліджень

Список використаної літератури

1. Блог професора Пономарева. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomarov> (дата звернення: 23.08.2019).
2. Голобородько В., Опалев М. Формування дизайн-ергономічних вимог до користувацького інтерфейсу web-сайтів. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2011. № 3. С. 16–19.
3. Дмитрів Л. Якість текстового контенту сайту з погляду редактора. Вісник Книжкової палати. 2014. № 9. С. 10–12.
4. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості. Чинний від 2010–07–01. Київ, 2010. 18 с.
5. Завдання з української мови. URL: <https://learning.ua> (дата звернення: 23.08.2019).
6. Лайфхаки з української мови. URL: https://courses.ed-era.com/courses/Osvitoria_and_EdEra/lifehacks101/lifehacks101/about (дата звернення: 05.08.2019).
7. Лінгвістичний портал «Mova. info». URL: <http://www.mova.info> (дата звернення: 21.08.2019).
8. Михайлова А. Інтернет-видання для вчителів української мови. Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. 2014. Вип. 39. С. 232–239.
9. Мова – ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua> (дата звернення: 21.08.2019).
10. Мова – ДНК нації. Лепетуні. URL: <https://www.facebook.com/mova.ukr/photos/a.654924277877099/2482326758470166/?type=3> (дата звернення: 05.08.2019).
11. Мовомарафон 25. URL: <http://movomarafon.in.ua/#intro-section-main> (дата звернення: 22.03.2019).
12. Офіційний сайт української мови. URL: <http://ukrainskamova.com> (дата звернення: 26.08.2019).
13. Положення про електронні освітні ресурси. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12> (дата звернення: 28.08.2019).
14. Пономаренко Л. Г. Інтернет-видання з української мови: способи подання матеріалу. Мова. Суспільство. Журналістика: матер. XXIV Міжнар. наук.-практ. конф. з проблем функціонування і розвитку української мови (Київ, 2 листопада 2018 р.). Київ, 2018. С. 49–53.
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 червня 2019 р. № 437 «Питання українського правопису». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2019-%D0%BF> (дата звернення: 28.08.2019).
16. Сайт Олександра Авраменка. URL: avraMENKO.ukr. (дата звернення: 05.08.2019).
17. Словотвір. URL: <https://slovotvir.org.ua>. (дата звернення: 05.08.2019).
18. Тренажер з правопису української мови. URL: <https://webpen.com.ua/index.html> (дата звернення: 21.08.2019).
19. Фіголь Н. Оформлення електронних локальних та мережевих видань. Вісник Книжкової палати. 2014. № 6. URL: file:///C:/Users/1/Downloads/vkr_2014_6_7.pdf (дата звернення: 28.08.2019).
20. Фіялка С. Б. Принципи організації електронних навчальних видань із культурознавства. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua> (дата звернення: 05.08.2019).

References

1. Professor Ponomarev's blog. Retrieved from: <https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomarov> (date of request: 23.08.2019). (in Ukrainian).
2. Goloborodko, V., Opalev, M. (2011). Formation of design-ergonomic requirements for the user interface of web sites. Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts, 3, 16–19. (in Ukrainian).
3. Dmytriv, L. (2014). Quality of textual content of the site from the point of view of the editor. Bulletin of the Book Chamber, 9, 10–12.
4. DSTU 7157:2010. (2010). Information and documentation. Electronic publications. Basic views and background information. Effective from 2010–07–01. Kyiv, 18. (in Ukrainian).
5. Tasks in the Ukrainian language. Retrieved from: <https://learning.ua> (date of request: 23.08.2019). (in Ukrainian).
6. Lifehacks in Ukrainian. Retrieved from: https://courses.ed-era.com/courses/Osvitoria_and_EdEra/lifehacks101/lifehacks101/about (date of request: 06.08.2019). (in Ukrainian).
7. Linguistic portal "Mova. info". Retrieved from: <http://www.mova.info> (date of request: 21.08.2019). (in Ukrainian).
8. Mykhailova, A. (2014). An online publication for teachers of the Ukrainian language. Bulletin of the University of Lviv. Series: Journalism, 39, 232–239. (in Ukrainian).
9. Language is the DNA of a nation. Retrieved from: <https://ukr-mova.in.ua> (date of request: 21.08.2019). (in Ukrainian).
10. Language is the DNA of a nation. Lepetuny. Retrieved from: <https://www.facebook.com/mova.ukr/photos/a.654924277877099/2482326758470166/?type=3> (date of request: 05.08.2019). (in Ukrainian).

11. A marathon of language 25. Retrieved from: <http://movomarafon.in.ua/#intro-section-main> (date of request: 22.03.2019). (in Ukrainian).
12. Official site of the Ukrainian language. Retrieved from: <http://ukrainskamova.com> (date of request: 26.08.2019). (in Ukrainian).
13. Electronic Educational Resources Regulations. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12> (date of request: 28.08.2019). (in Ukrainian).
14. Ponomarenko, L. G. (2018). Online edition of the Ukrainian language: ways of submitting material. Language. Society. Journalism: Proceedings of the XXIV International Scientific and Practical Conference on Problems of Functioning and Development of the Ukrainian Language (Kyiv, November 2, 2018). Kyiv, 49–53.
15. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of June 22, 2019, № 437 «Issues of Ukrainian spelling». Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2019-%D0%BF> (date of request: 28.08.2019). (in Ukrainian).
16. The site of Olexander Avramenko. Retrieved from: avrarmenko.ukr (date of request: 05.08.2019). (in Ukrainian).
17. Word formation. Retrieved from: <https://slovotvir.org.ua> (date of request: 05.08.2019). (in Ukrainian).
18. Ukrainian language spelling trainer. Retrieved from: <https://webpen.com.ua/index.html> (date of request: 21.08.2019). (in Ukrainian).
19. Figol, N. (2014). Design of electronic local and network publications. Bulletin of the Book Chamber, 26. Retrieved from: file:///C:/Users/1/Downloads/vkp_2014_6_7.pdf (date of request: 26.08.2019). (in Ukrainian).
20. Vijalka, S. B. Principles of organization of electronic educational publications in cultural studies. Retrieved from: <http://journlib.univ.kiev.ua> (date of request: 05.08.2019). (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 16.10.2019

Ponomarenko L., Bessarab A., Zykun N. Structure and Content of the Ukrainian Language Web-Sites from the Editor's Point of View

Research Methodology. *The main general scientific methods used in this article are descriptive, comparative, analysis and synthesis. The following empirical methods were also used: continuous selection method (to highlight the most used Ukrainian language web-sites), quantitative content analysis method with qualitative elements (to characterize the structural elements of these web-sites), modeling method (to create a theoretical model of a modern Ukrainian language web-site).*

Results. *The article identifies the top ten most commonly used Ukrainian language web-sites, which are arranged, characterized by mandatory structural components. Particular attention is paid to the fact that they should be based on reference and information materials from the main sections of the Ukrainian language as a subject. The following types of Ukrainian language web-sites are distinguished by reference and information materials: 1) specialized language web-sites; 2) specialized web-sites dedicated to a specific project in the Ukrainian language; 3) comprehensive web-sites containing both language information materials and language projects.*

Novelty. *The scientific novelty of the research is that the theoretical model of the modern Ukrainian language web-site was proposed and it was found that the web-site «Language – is the Nation's DNA» is the most relevant to this model.*

Practical implication. *The results of the research could be used during web-site planning and development, which are dedicated to the general language issues and Ukrainian language in particular and during academic process.*

Key words: *web-site of the Ukrainian language, site structure, reference and information materials, blog, simulator.*